

ç e v i r i

Britanya ve Amerikan Hegemonyasının Karşılaştırılması: Gerileme Çağı Üzerine Bazı Dersler

David A. Lake¹

[Çeviren: Mehmet Zeki Ak² ve Ünsal Ozan Kahraman³]

Amerika'nın görelî gerilemesinin etkisini anlamaya çalışan analistler, çoğu kez uluslararası politik ve ekonomik çalkantıya neden olduğu söylenen geçmişteki İngiliz Hegemonyasının gerilemesini dikkate alırlar. David Lake, çeviriye konu olan çalışmada bu karşılaştırmanın son derece hatalı olduğuna işaret etmektedir: Uluslararası siyasi ve ekonomik yapılar temelde hegemonik dönemde farklılaşmaktadır. Bu dönemler Britanya ve Birleşik Devletlerin görelî gerilemesiyle ilişkili spesifik süreçlerdir. Lake, iki dönemin belirgin özelliklerini özetlemekte ve bu temelde Amerikan hegemonyası gerilerken bile uluslararası açıklığının devam ettiğini düşünmektedir.

Mevcut siyasi tartışmalarda Amerika'nın gerilemesi yeni bir boyut kazanmıştır. Birleşik Devletler'in 1950'lerdeki hegemonik gücünün zirvesine ulaştıktan sonra ekonomik rekabet gücünün giderek zayıfladığı konusunda hiç şüphe bulunmamaktadır. İkinci Dünya Savaşı dönemi sonrasında çelişkili bir durum ortaya çıkmıştı: Avrupa ile Japonya savaştan harap olmuş iken, Birleşik Devletler tartışılmaz bir ekonomik üstünlüğün keyfini çıkarıldığı bir dönem yaşamaktaydı. Diğer ülkeler ekonomilerini yeniden inşa ederken, Amerika'nın görelî üstünlüğü zayıflamaya başladı. Yakınsama döneminden uzun bir süre sonra 1970 ve 1980'lerde bile Amerikan ekonomisi başlıca ticari ortaklarına göre zayıflamaya devam etmiştir.

¹ Lake, D. A. (1999), "British and American Hegemony Compared: Lessons for the Current Era of Decline", in **International Political Economy**, pp.127-139.

² Yrd. Doç. Dr. Sakarya Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

³ Sakarya Üniversitesi İktisat Bölümü Araştırma Görevlisi

Popüler ilgi, bu açık gerileme ile ilgili uygun politikalar geliştirmek üzerine odaklandı. Geleneksel liberal-muhafazakâr yelpazede yer alan kritik bir konu, Amerika'nın müttefikleriyle ilişkileridir. Birleşik Devletler, serbest ticaret politikasını Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) gibi geniş karşılıklılık temelinde mi sürdürmeli ya da ticaret ortaklarına saldırgan mı davranmalı? Ya da her endüstri için yabancı piyasalara onlardan aldığı kadar mal talep etmek suretiyle belli ülkelerle arasındaki ticaret dengesini kurarak, (Amerika'nın) dış ticaret rejimi anlayışına uymada başarısız olan diğer ülkelere misilleme mi yapmalıdır? Mevcut ve gelecekteki tüm Amerikan hükümetlerine hitap eden bu sorun ve bunun yanıtı kesinlikle ideolojik olarak daha önceden belirlenemez ve bu sebeple kesinlikle bir çözümü yoktur.

Amerika'nın gerilemesi sorunu son zamanlarda üzerinde durulmasına karşın yeni değildir. Yaklaşık yirmi yıldır hararetli bir akademik tartışma konusu olmuştur. Tartışma doğrudan bu konular üzerinde odaklanmış olmasa da, Amerika'nın ticaret ortakları ile ilişkilerindeki sorunlarına önemli derecede ışık tutabilir. Hegemonik istikrar teorisi, 1970'li yılların başında Pax-Amerika ve Pax-Britanya'nın yükselişi ve düşüşü ile on dokuzuncu yüzyılın ortalarından yirminci yüzyılın ortalarına uzanan uluslararası ekonomik açıklık dönemini izah etmek üzere geliştirildi. Teorinin ilk biçimi hegemonya veya tek bir baskın ekonomik gücün varlığı üzerine kuruldu. Bu iki temel, liberal uluslararası ekonominin inşası ve sürdürülmesi için hem gerekli hem de yeterli koşuldu. Daha sonra ne zaman bir hegemon gerilemeye başlarsa uluslararası ekonomi daha fazla çatışma ve kapanma yönünde hareket eder. Teorinin orijinal biçiminde ifade edilen anti-hegemonik uluslararası ekonomik işbirliği derecesinden çok daha büyük bir potansiyeli içeren yenileştirmelerle teori saflaştırıldı ve genişletildi. Hegemonik istikrar teorisinin tüm önermeleri, her şeye rağmen, 1870 sonrasında İngiltere'nin görece gerilemesini günümüzle en yakın karşılaştırmalar yapmamıza yardımcı olur ve Amerikan politikaları için verimli bir ders kaynağı teşkil eder. Pek çok kişi bu karşılaştırma temelinde liberal uluslararası ekonominin geleceği hakkında kötümser tahminler ortaya koyarken, daha ulusalcı dış ekonomik politikaların bütünleşmiş uluslararası ekonomiyi bir dizi bölgesel ticaret bloklarına ayıracağına işaret eder. Ancak hegemonyanın bu

iki devresi arasındaki farkların, benzerlikleri kadar önemli olduğunu kabul etmeliyiz. İki hegemonik gerileme dönemi benzer fakat aynı değildir; farklılıklar, liberal uluslararası ekonomik düzen ve Amerikan politikalarının yapısının geleceği için büyük önem taşır.

Tarihsel Karşılaştırma

On altıncı yüzyıldan on sekizinci yüzyıla kadar uluslararası ekonomiye merkantilizm hâkim oldu. Öyle ki, sermaye, emek, hizmetler ve malların ithalatı ve ihracatı ile ilgili bir dizi yaygınlaşan devlet düzenlemesi getirildi. Rant kollayan yurtiçi grupların çabaları sonucunda ticaret üzerindeki kısıtlar büyük ölçüde kabul edilirken bu kısıtlar aynı zamanda yurtiçi üretimi ve yenilikleri de teşvik etti ve Britanya'nın Hollanda hegemonyasına meydan okuyacak bir sanayi üssü kurmasına imkân verdi.

Sanayi Devrimi ve bunun sonucunda ortaya çıkan ekonomik iyileşme ile birlikte Britanya merkantilist sistemden uzaklaşmaya başladı. 1830'larda birkaç sanayi tarifesi ile ticaret kısıtlamaları dışındaki çeşitli kısıtlamalar kaldırıldı. Tarımsal koruma sürdürüldü ancak 1846'da Tahıl Yasalarının kaldırılması ile birlikte sanayiciler toprak sahiplerine karşı kesin bir zafer kazandı. İngiltere'nin serbest ticarete yönelmesi uluslararası ekonomik liberalleşme dönemini başlattı. Aşağıda açıklanan nedenlerden dolayı, tahıl yasalarının kaldırılması Birleşik Devletler ve Almanya arasında yükselen serbest ticaret işbirliğinin gelişmesini mümkün kıldı. Üstelik Britanya önemli bir antlaşma olan Cobden-Chevalier'i destekleyen bir pazarlık içinde daha düşük tarifeler karşılığında Fransa'nın Kuzey İtalya'ya askeri giriş çıkışlarına imkân veren kazanımlarını ticaret konusu yaparak yükselen serbest ticaret düzenine Fransa'yı katılmaya ikna etti. Birbirleriyle iç içe girmiş ticaret anlaşmaları, en çok kayırılan ülke prensibini temel almıştı ve böylece bu indirimlerin Avrupa çapında yayılmasına yardımcı olmuştur.

İngiliz hegemonyası 1870'li yıllarda zirve yapmıştır. Bu tarihten sonra İngiltere'nin milli geliri, ticareti ve iş verimliliği -mutlak anlamda büyümeye devam ederken- önemli ekonomik rakiplerine göre düşmeye başlamıştır. Britanya'nın gerilemesi ile birlikte serbest ticaret düzeni çözülmeye başladı. Birleşik Devletler iç savaş sonrasında yüksek koruma politikalarına geri döndü. Almanya 1876'da Demir ve Çavdar Evliliği ile yüksek gümrük tarifelerini

kabul etti. Bunu Fransa'nın 1892'deki Meline tarifelerinin kabulü izledi.

Britanya, merkantilizmi Hollanda hegemonyasına karşı bir silah olarak kullandığı gibi Birleşik Devletler ve Almanya da bebek endüstrilerin büyümesi için korumacılığı kullandı. Bu bebek endüstriler ilerleyen yıllarda küresel yarışta Britanya Hegemonyasına meydan okuyabilecek ve hatta üstesinden gelecekti. Her iki ülkede rekabet edemeyen çeşitli grupların korumacılık rantı elde etme çabaları çok yoğun olmasına rağmen endüstriyi bu şekilde teşvik etme stratejisi başarılı olmuştur. 1890'ların sonlarında Birleşik Devletler görece emek verimliliği ve sanayi üretiminin diğer temel göstergeleri bakımından Britanya'dan üstündü. Almanya özellikle az gelişmiş ülkelerdeki sömürge yarışında Britanya ekonomik üstünlüğü için bir tehdit olarak ortaya çıktı.

Bu tehditlere rağmen, Britanya uluslararası ekonomik hâkimiyetini ve yönetimini Birinci Dünya Savaşı patlak verene kadar devam ettirdi. İngiltere endüstri üssünü değiştirdi ve dış açıklarını kapatmak için hizmet sektörüne [taşımacılık, sigorta ve uluslar arası finansa dayalı] girdi. İngiliz sterlini uluslararası para niteliğini ve Londra da uluslararası finansal sistemin merkezi olma özelliğini sürdürdü.

İngiliz hegemonyasının zayıflaması I. Dünya Savaşı ile hız kazandı. Britanya savaş zamanı gerekli ihtiyaçlarını karşılamak için birçok deniz aşırı varlığını elden çıkardı. Sonuç olarak ülkeye geri dönen karlar ticaret açığını dengelemek için yeterli oldu. Ayrıca savaş uluslararası ekonomik istikrarsızlığın sinsi ve derin kaynaklarını üretti: Savaş borçları, Almanya'nın savaş tazminatı, net kreditor olan Amerika'nın yeni statüsü ve tabii ki kısmen Britanya'nın kendi hatalarıyla aşırı değerlenen pound.

1920'lerde Anglo-Amerikan uluslararası ekonomik liderliği için yapılan beyhude çabalara rağmen uluslararası ekonomi sonunda kendi kısıtlarının (contradiction: çelişkileri anlamı daha uygun) çelişkilerinin ağırlığı altında çöktü. Daha önce İngiltere ve Fransa'ya savaş tazminatı ödemek için Almanya'ya kanalize olan Amerikan sermayesi 1927'den sonra borsaya aktı, spekülasyon ateşi körükledi ve Almanya ve Avusturya'daki banka kapanmaları dalgasını tetikledi. Bankacılık paniği Avrupa'ya ve hatta Atlantik'e yayılırken borsa kendi kendisinin kurbanı oldu. 1929'daki çökme Büyük Bunalm'ın nedeni olmamakla beraber uluslararası emtia piyasalarında temel istik-

rarsızlıkları kesinlikle şiddetlendirmişti. Durgunluk daha da kötüleşirken her ülke kendi içine kapandı ve durgunluğu diğer ülkelere ihraç etmek için komşuyu zarara sokma politikaları büyük bir iştahla uygulamaya kondu.

Amerikan hegemonyasının kökleri iç savaşı izleyen dönemde yatmaktadır. Güneyin yenilgisiyle hükümet politikaları kuzeyin ve sanayileşmenin lehinde değişti. Birinci Dünya Savaşı'na gelindiğinde, Birleşik Devletler Britanya'yı yakaladı. Bu iki ülke iki savaş arası dönem boyunca (ve zaman zaman bunu istemeseler de) uluslararası ekonomik liderlik için yarıştılar.

Birleşik Devletler, Underwood Tarife Kanunu'nu 1913 yılında yasalaştırarak serbestleşme sürecini başlattı. Daha serbest ticaret için yapılan baskılar on yıldır gündemde olduğundan bu, reformun ilk manifestosu idi. Doğmakta olan liberalizm, savaş ve savaşın neden olduğu uluslararası ekonomik istikrarsızlık sonucunda ortadan kalktı. 1922'de ve tekrar 1930'da tarifeler bir kez daha yeniden yükseldi. Birleşik Devletler 1934'de Karşılıklı Ticaret Anlaşmaları Yasası ile uluslararası liberalizme geri döndü. Serbest ticaret 1930'lu yıllardan 1940'lı yılların başına kadar politik olarak zayıf bir biçimde sürerken, İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar Amerikan dış ekonomi politikasının merkezinde yer alarak kilit bir rol oynadı.

Britanya gibi, Birleşik Devletler de uluslararası ekonomik liberalleşmenin arkasındaki temel itici güç oldu. GATT, IMF, Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler ile ilgili birçok örgüt aracılığıyla uluslararası ekonomi daha açık bir hale geldi. Birleşik Devletler de kendi tarifelerinde orantısız büyük indirim yaptı ve ekonomiyi yeniden inşa etmeyi kolaylaştırıcı bir seçenek olarak kendi ihracatına ayrımcılığı teşvik etti. Reel ticaretteki serbestleşme 1960'lara değin kesilmişti. 1960'larda GATT Kennedy Raundu tüm sanayileşmiş ülkelerin tarifelerini önemli ölçüde düşürmüştü. Bu başarıyı bu round kadar önemli olan, daha düşük tarifelerin ve önemli ticaret engellerinin kaldırılmasını içeren Tokyo Raundu izledi.

Bu başarılarla rağmen ve onların bir kısmından dolayı, uluslararası liberalizme karşı meydan okumalar 1960'ların sonlarında belirmeye başladı. Birleşik Devletlerin ekonomik üstünlüğü gerilerken uluslararası gücün uygulanması daha belirgin ve baskın oldu. Bu, özellikle uluslararası parasal alanda gerçekleşti ki, 1960'lı yıllarda kabul edilen geçici önlemler serisi dolar fazlası ile baş edemeyip 1971 Ağustos'unda "Nixon Şoku" olarak bilinen

tek taraflı yaklaşım lehinde terk edildi. Tarifeler düşürüldü ve daha önce korunan sanayi uluslararası rekabete maruz bırakıldı. Daha da önemlisi ticaret kısıtlamaları için hükümet üzerinde yeni baskılar uygulandı. Bu baskılar kısmen de olsa sonuç verdi: ticarete tarife dışı engeller yayıldı. Bu engellerin en önemli olanı, yabancı üreticilere uygulanan (veya bunlarca uygulanan) gönüllü ihracat kısıtlamaları olmuştur. Tarifelerin düşmesinin ve ticarete yükseltelen tarife dışı engellerin net etkisini ayırt etmek zordur. Ancak Birleşik Devletlerde ve diğer ileri sanayileşmiş ülkelerde serbest ticaret için iç siyasi baskı erozyona uğradı.

Özetle kendi hegemonik egemenlikleri sırasında hem Britanya hem de Birleşik Devletler uluslararası ekonominin açılmasında öncü rol oynadı ve her iki ülke örneğinde de bu kısa süreli başarıları küresel liberalizme artan meydan okumalar izledi. Paralellik oldukça açıktır. Tarihsel karşılaştırma, ekonomik çatışmaların arttığı, korumacılığın riskli sahasından zarara uğrandı ve iki savaş arası dönemin komşuyu zarara uğratma politikalarına geri döndüğü bir sürece işaret eder.

Tarihi Gerçek

Bu tarihsel karşılaştırma çekiciliğine ve akla yatkınlığına rağmen derinden kusurludur. Pax Britanya ve Pax Amerika arasındaki benzerlikler farklılıkları gölgelemiştir, ancak farklılıklar sonuçta oldukça önemli olabilir. İki hegemonya dönemi arasındaki bu iki karşıtlık dört kategori altında toplanabilir.

I. Uluslararası Siyasal Yapılar

19. yüzyılda ve İngiliz Hegemonyası boyunca, Birleşik Krallık, Fransa ve daha sonra Almanya uluslararası açık ekonomide ticareti kısmen de olsa ikame edecek imparatorluk peşinde koştu. Hiçbir ülke imparatorluk içi ticarete tamamıyla bel bağlamadı fakat 19. yüzyılda uluslararası ekonomi daha rekabetçi olurken üç ülke, kolonilerine yöneldiler. Bu, uluslararası ekonominin bölgesel ticaret bloklarına ayrışmasını teşvik etti ve uluslararası piyasa güçlerinin yerine hükümetin koyduğu yasaları ve düzenlemeleri ikame etti.

Britanya, hegemonyasının zirvesinde (örneğin Britanya sömürgeleri içinde) bir açık kapı politikası izledi. Parlamento 1828'de merkantilist sey-rüsefer kanunlarını yürürlükten kaldırdı ve kısa süre sonra tüm ülkelerle

eşit şartlarda kolonilerini ticarete açtı. Kolonilerde resmi ticari kısıtlamalar olmamasına karşın Britanya gayri resmi yollarla sömürgeci yöneticiler arasındaki bağları ve ev sahibi ülkenin ticaret kanallarını doğru yönlere aktarmaya dayanarak ticaret üzerindeki hâkimiyetini sürdürüyordu.

Ancak 1890'ların sonunda başlayarak Britanya tercihli ticaret düzenlemelerini önce kabul edip daha sonra imparatorluk içinde aktif olarak teşvik etmeye başladı. Bu anlamda ilk tercihleri İngiliz ihracatı üzerindeki sömürgeci tarifelerin tek taraflı indirimler şeklini almışken, Britanya, kolonilerin baskısı altında korumacılığa başladı. 1915'de çıkarılan McKenna vergileri ve savaştan sonra çıkarılan sanayi koruma vergileri imparatorluk dışı ticarete karşı bir ayrımcılık getirmekteydi. 1932 yılında Britanya korumacılığa geri döndü ve tam bir imparatorluk tercihli sistemini benimsedi. Kısaca, uluslararası liberalizmin temsilcisi Britanya ekonomik güç olarak 19. yüzyılın sonlarında iyice zayıflamışken içine kapandı.

Diğer taraftan 1945'den bu yana emperyalizm formel biçimi ile ortadan kalkmıştı. Günümüzde coğrafi olarak dağıntık imparatorluk sistemi yerine egemen devletlerden oluşan bir sistem bulunmaktadır. 1930'ların Amerikan egemen "Dolar Blok"unun doğruladığı gibi bir formel imparatorluk bölgesel bir ticaret bloğunu yaratmak için gerekli değildir. Günümüzde mevcut uluslararası sistemin bölgesel ticaret bloklarına ayrışması iki sebepten dolayı daha az olasıdır.

Hobson, Lenin ve on dokuzuncu yüzyıl emperyalizminin diğer teorisyenlerinin doğru bir biçimde belirttiği gibi emperyalizm sonu kullanılabilir toprak tarafından belirlenen sonlu bir süreçtir. Kullandığı toprak ne zaman ki tükenirse ülkeler ancak var olan kolonileri tekrar dağıtmak suretiyle genişleyebilir. Bu yüzden emperyal ticaret blokları arayışı ekonomik işlemleri bir pozitif oyundan sıfır kazançlı oyuna dönüştürür ve uluslararası sistemde ekonomik anlaşmazlıkları körükler. Amerikan ekonomisindeki gerilemeye rağmen –bugün ticarettten elde edilen kazançlar hem daha belirgin hem daha az dışlayıcıdır- bu anlamda liberal uluslararası ekonominin geçmişten daha sürekli olmasına neden olmaktadır.

Buna ilaveten sömürgeler tam bağımsız değillerdi, en bağımsız kısıtlı karar verme gücüne sahip idi. Sonuç olarak imparatorluk içi ticaret ve ticaret anlaşmaları aynı fırsatlara tabi değildi. Bağımsız ülkeler arasındaki ticaret

anlaşmaları da benzer şekilde homojen değildi. İki ülke ikili ticaret anlaşması yüklendiklerinde, mesela ABD ve Kanada, bugün bile her biri tam bağımsızlığını sürdürür ve diğerini sömürme kabiliyetine sahiptir. Bölgesel uzmanlaşma arttıkça bu yuzdende fırsatçı davranışından kazançlarda artacaktır ve bu kazançlar ne kadar büyük olursa iki ülkenin birbirlerine bağlandığı karşılıklı ilişkilere girme olasılığı o kadar düşük olacaktır. Sonuç olarak egemen devletler arasındaki ticaret blokları, emperyal temelli olanlardan genellikle daha kırılan, daha az yararlı ve daha kısa süreli olacaktır.

II. Uluslararası Ekonomik Yapılar

A. İngiliz ve Amerikan Hegemonyasının Temelleri: Britanya ve Birleşik Devletler'in ikisi de uluslararası ekonomik hâkimiyetlerinin keyfini yaşarken ekonomik hegemonyaları birkaç açıdan farklıdır. Dünya ticaretinde Britanya'nın payı, Birleşik Devletlerinkinden çok daha büyük iken, Amerika'nın ise dünya üretimindeki payı Britanya'dan çok daha büyüktü.

1870'de Britanya dünya ticaretinin yaklaşık yüzde 24'ünü elinde bulunduruyordu. Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesi ile yüzde 15'in altına düştü. Bununla birlikte 1950'de Birleşik Devletler dünya ticaretinin yüzde 18.4'ünü elinde bulundururken, 1960'ların ortasında bu oran yüzde 15'lerin altına geriledi. Kolektif mallar teorisine göre, Britanya özellikle açık uluslararası ekonomiyi düzenleme ve sürdürme anlamında bir müşfik (diğerlerini göz ardı etmeyen) hegemonya olmak amacındaydı. Bu amaç Britanya'nın yükselen derecede ticarete bağımlılığıyla da ilgiliydi. Öyle ki Britanya'nın 1877-85'de ulusal gelirinin yüzde 49'u, 1909-13 arasında ise yüzde 52'si ticarete konu mallardan oluşuyordu. Birleşik devletlerde ise bu oran son yıllarda artmasına rağmen 1960'larda sadece yüzde 17 idi. Bu rakamlar uluslararası ekonominin içe kapanması durumunda Britanya'nın karşı karşıya kalacağı fırsat maliyetlerinin oldukça önemli olduğunu göstermektedir.

İngiliz hegemonyası uluslararası ticaretin kontrolüne dayanmakta iken, Birleşik devletlerin hegemonyası –hala çağın en büyük taciri olan- ulusal ekonomisinin görece büyük hacimde olmasına dayanıyordu. Hegemonik yükseliş ve düşüş dönemi boyunca Britanya ekonomisi ulusal gelir bakımından ticari rakipleri ve tabii ki hegemonik devresini tecrübe eden Birleşik Devletler'e göre küçüktü. 1860 yılında Britanya ekonomisi Ameri-

ka'nın sadece dörtte üçü boyutundaydı. Diğer taraftan Birleşik Devletler'in ulusal ekonomisi sonraki en büyük rakibi olan Sovyetler Birliği'nden üç kat daha büyüktü. İngiliz ve Amerikan hegemonyası arasındaki bu fark uluslararası ekonominin içe kapanması durumunda her iki hegemonyanın fırsat maliyetlerinin aynı zamanda aşağıda açıklanan uluslararası siyasi süreçler üzerinde önemli etkileri vardır.

B. Gerilemenin Güzergâhı: ABD ve İngiliz hegemonyası sadece ekonomik temeller bakımından farklı değildi. Aynı zamanda gerilemeleri de alternatif güzergâhlar izlemişti. İngiltere 19. Yüzyılın sonlarında dinamik, canlı ve hızlı büyüyen iki rakip ile karşı karşıya kalmıştı: Birleşik Devletler ve Almanya. Belki de geç edindiği statü veya Avrupa'daki coğrafi konu nedeni ile Almanya Britanya'nın hegemonyasına önemli bir rakip olarak görülmüştü. Ancak, ABD'nin sonradan gelen yardımı ile İngiltere tarafından savaşta mağlup edilen Almanya önemli bir ekonomik aktör olma vasfını kaybetti. İngiliz hegemonyasının gerilemesi ABD ile Birleşik Krallık'ın uluslararası ekonomik pozisyonlarını genel olarak eşitledi. Birinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesindeki yıllarda iki güç arasında A.B.D'nin önemli tarife indirimleri temeline dayanan bir ekonomik *modus vivendi* [geçici uzlaşma] olasılığı doğdu. Ancak, Anglo-Amerikan işbirliği ve uluslararası ekonominin ortak liderliği potansiyeli savaş ve savaşın sonucunda ortadan kalktı. Savaş sırasında uluslararası ekonomideki çöküş, yeniden yapılanma ve uluslararası ekonomik istikrarsızlık gibi -Birleşik Devletler ve Britanya'nın karar alma süreçlerini kısa vadeli periyotlara taşıyan ve savaş sonrası işbirliğini zorlaştıran- çok önemli problemlere yol açtı. Böyle bir işbirliğinin yokluğunda, yeniden yapılanma üzerine yaşanan çatışmalar çözümsüz hale gelirken sonunda uluslararası ekonomi Büyük Buhran sonucunda çöktü.

Amerikan hegemonyasındaki gerileme öncelikle batılı güçler arasındaki uluslararası ekonomik yeteneklerin dengelenmesine yol açtı. Günümüzde uluslararası ekonomiye hâkim ABD, Almanya, Fransa ve Japonya gibi önemli tüccarlar serbest ticarete güçlü bir ilgi duymalarına karşın kendi endüstrilerini koruma arzusu içindedirler. Süre giden işbirliğine yönelik en büyük yapısal tehdit, ortakların birlikte yönetim becerisinden mahrum olmaları değil ortak sayısının fazlalığı ve bunun yarattığı bedavacılık sorunudur.

1970'li yıllardaki petrol şoklarının yol açtığı istikrarsızlığa rağmen bu

dört ekonomik güç uluslararası ekonomiyi başarılı bir biçimde yönetmiş ya da en azından başarılı olmuştur. Bu ülkeler, uluslararası para sistemindeki önemli bir değişim diyebileceğimiz euro piyasalarının yükselmesi ve Üçüncü Dünyanın borç krizi ile başa çıkmışlardır. Sürdürülen işbirliğine dönük en önemli tehdit süregelen ve görünüşe göre sonsuza kadar devam edecek olan ABD'nin büyük bütçe ve ticaret açıklarıdır. Uluslararası ekonomik istikrarsızlığın daha fazla artması engellenebilir, hatta bu sorunlar yönetilebilir bir forma yerleştirilebilir.

III. Uluslararası Siyasal Süreçler

A. Hegemonyanın Üç Biçimi: Scott James ile yaptığımız bir başka çalışmada hegemonik liderlik stratejisinin üç biçimi olduğunu fark ettik. Hegemonyanın ilk biçimi yabancı hükümetlerin politik tercihlerini etkilemek maksadıyla doğrudan uygulanan olumlu ya da olumsuz yaptırımlardır. Hegemonlar tehdit ya da teşvikler yoluyla belirli devlet eylemlerinin uluslararası çıkar ya da bedelini değiştirmeyi amaçlarlar. Bu anlamdaki ilk biçimde, ekonomik yaptırımlar, dış yardım ve askeri destek [veya bunların üçünün eksikliği] doğrudan ve belirgin uluslararası güç merkezi için örnek teşkil eder.

Hegemonyanın ikinci biçimi, hegemonun uluslararası piyasa gücünü ve ya belirli malların fiyatını etkileme kabiliyetini kullanarak yabancı ülkelerdeki toplumsal aktörleri siyasi olarak etkilemeye ve teşvik etmeye çalışmasıdır. Bu bireyler, firmalar, sektörler ve bölgeler, daha sonra piyasa gücünü doğru şekilde kullanıldığında baskın uluslararası gücün menfaatleri ile tutarlı olacak alternatif politikalar için hükümete baskı yaparlar. Bu, hegemonu farklı ülkelerde ve kendi menfaatlerine göre farklı şekillerde amacı ve politik gücüne göre şekillendirdiği bir “Truva Atı” stratejisidir.

Hegemonyanın üçüncü biçimi hegemonun diğer ülkelerde neyin meşru neyin gayri meşru politika ve politik davranış olduğunu belirlemek için kamuoyunun gündemi ve siyasal ajandayı yapılandırmak suretiyle kullandığı fikir ve ideolojiler üzerinde odaklanır. Bir başka ifade ile hegemon yabancı ülkelerdeki düşünce iklimini etkilemek için propagandayı en geniş anlamda kullanmaktadır.

19. yüzyılın ortalarında İngiltere dünya ticaretindeki hâkimiyetini kullanarak, aslında, hegemonik liderlik stratejisinin ikinci biçimini izledi. Tahl

kanunlarını yürürlükten kaldıran ve pazarlarına sınırsız erişim sağlayan İngiltere hammadde ve gıda üreticilerine uyguladığı ekonomik teşvikleri etkin bir şekilde yeniden yapılandırdı. Britanya, uzun dönemde faktör ve sektör kar oranlarını ve bu sayede ticaret ortaklarını değiştirerek hegemonik olmayan devletler içindeki siyasi nüfusunu emeğin uluslararası dağılımını en makul biçimde düzenleyecek şekilde harekete geçirdi. Tüm bunlar tamamlayıcı üretim ve Britanya imalat sanayisinin birincil mallarının serbest mübadelesinin dayanak noktasıydı. ABD’de ise tahıl kanunlarının yürürlükten kaldırılması, Amerikan politikalarında uluslararası açıklık için geleneksel bir teşvik teşkil eden güneyli pamuk üreticileri ile daha önceleri korumacı kuzey endüstrileriyle ittifak yapmış olan batılı tahıl üreticileri arasında serbest ticaret birlikteliğinin palazlanmasına olanak sağladı. 1846’da Valker tarifeleri ile başlayan bu güneybatı koalisyonu ABD’de ekonomik sisteme yaklaşık 20 yıl daha serbest ticaret olarak yansdı. Benzer bir süreç, Prusya’da tespit edildi: Tahıl kanunlarının yürürlükten kaldırılması Junker’ların serbest ticaret eğilimlerini ve siyasi güçlerini pekiştirdi. Britanya’nın hegemonyanın ikinci biçimine fazlasıyla tabi olduğu ve bunun sadece Britanya ticaret politikası ve uluslararası liderliğinde bir tema olduğu tartışmasız bir gerçektir.

Yukarıda belirtildiği gibi ABD, İngiltere gibi aynı ölçüde uluslararası ticarete hâkim olmamıştı. Ancak bunun yerine geniş bir iç pazar ve liderliği üzerine temellenmişti. Amerikan stratejisi bundan farklıydı ve İngiltere ticari egemenliği için ikinci hegemonya stratejisini kullanırken, ABD ise yurtdışında karşılıklı ticaret indirimleri ile kendi pazarına ticari erişim sağlamak suretiyle büyük çapta birinci hegemonya stratejisine bel bağladı. Buna göre, ABD tek taraflı olarak İkinci Dünya Savaşı’ndan hemen sonraki dönem hariç, gümrük vergilerini azaltmadı, fakat onun yerine ilk defa karşılıklı ticaret anlaşmaları yasası ve daha sonra GATT çerçevesinde indirimler yaptı.

Amerikan ticaret politikasının çok açık bir şekilde karşılıklı olan doğası, çok daha büyük çapta çok taraflı dışa açıklığı teşvik etmekteydi. İngiliz liberalleşmesi en çok kayırılan ülke kuralı ile birlikte tüm Avrupa’ya yayıldı, ancak serbest ticaret kırılğan kaldı. İç savaş sonrası ABD ve Almanya’daki çavdar-demir koalisyonu gibi alternatif politik koalisyonlar güç elde eder etmez liberal ticaret politikaları hızlı bir şekilde korumacılık lehinde terk

edildi. Britanya serbest ticarete tabi kalarak ticaret ortaklarının yeni korumacılığına misilleme yapmaya isteksiz olduğunu açıkça ortaya koydu. Sonuç olarak bu, ABD ve Almanya gibi ülkelere liderliklerinde “free ride / bedavacı” hareket etmesine ve özellikle Britanya’nın dışa açıklığından yararlanarak ulusal endüstrilerini korumasına imkân verdi.

B. Uluslararası Rejimler: İngiliz ve Amerikan Hegemonyalarının uluslararası siyasal süreçleri arasındaki ikinci fark Amerika’nın uluslararası kurumlara ve uluslararası ekonomik rejimlere daha çok dayandığı üzerinedir. Britanya 19. Yüzyılda uluslararası ekonomiyi herhangi bir resmi uluslararası kuruluşa ihtiyaç duymadan ve ülkeler arasında ilişkileri düzenleyen birkaç uluslararası kuralla yönetti. On dokuzuncu yüzyıl, bir başka ifadeyle, zayıf bir dönem ya da en azından kapalı uluslararası rejimlerin zamanıydı. Bu dönemde, diğer taraftan, uluslararası ekonomik rejimler, yaygın hatta oldukça yaygındı. GATT, IMF, Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler’e bağlı birçok kuruluş Amerika’nın küresel ekonomik liderliği için somut destek verdiler. Sonuç olarak uluslararası liberalizm uluslararası ilişkilerde kurumsallaşmış duruma geldi. Robert Keohane’nin ikna edici iddiasına göre uluslararası rejimler, devletin yönetim araçlarıydı ve bunlar özellikle aşağıda anlatıldığı üzere (a) yasal bir sorumluluk çerçevesi sağlama (b) işlem maliyetlerini azaltma (c) bilgi sağlayarak belirsizliği azaltma ve ahlaki tehlikeyi ve sorumsuz davranışı sınırlamak üzere işbirliğini kolaylaştırmak için oluşturulmuştu.

Keohane, devletlerin bu diktalara uyarlanacağına işaret eder. Çünkü devletler sistem içinde algılanan durumları değerlendirirler; rejimler bir değere karşılık gelen bir hizmet sunarlar ve bu durumu sürdürmek yaratmaktan çok daha kolaydır. Yine aynı sebeplerden dolayı Keohane’e göre, uluslararası rejimler kendilerini değişime itecek hedeflerde bile ısrar etmesi muhtemeldir. Uluslararası rejimler böylece önemlidir. Çünkü çok daha tutarlı, rutin hale getirilmiş ve kalıcı uluslararası davranış üretirler. Bu argüman doğru olduğu ölçüde, uluslararası rejim üzerindeki Amerikan hegemonyasına daha fazla güvenin belirsiz bazı dönemlerde sadece Amerika’da değil tüm uluslararası ekonomide liberal ekonomik düzeni koruması gerekir. Amerika’nın hegemonik “günbatımı” İngiltere’ninkinden daha uzun olabilir.

C. Konu ile Bağlantısı: Ticaretin düşük dereceli siyaseti her zaman uluslararası güvenliğin yüksek dereceli siyaseti ile bağlantılı olmuştur.

1860 yılında İngiltere ve Fransa arasındaki Cobden-Chevalier anlaşması örneğinde olduğu gibi askeri konular ticaret anlaşmaları ile bağlantılı olmuştur. Ticaret politikası da ekonomik büyümeyi etkilemekte ve uzun dönemli askeri bir güç için temel oluşturmaktadır.

İngiltere liderliğinde oluşturulan serbest ticaret düzeni hem müttefiklere hem de dost-düşman antonogistler dahil herkesi içerecek politik ayrışma üzerinde bir köprü kurdu. Bu sistemde sadece Britanya'nın askeri rakiplerine etkisi sınırlı değildi, bunun yanı sıra serbest ticaret düzeni genellikle antagonistlerde büyümeyi teşvik etmek suretiyle Birleşik Krallık'ın uzun dönemli gücünü vurgulayarak tüm katılımcılara yarar sağlamıştır. Robert Gilpin'in belirttiği gibi, bir serbest ticaret düzeninin belki de en önemli ilişkisi, uluslararası kapitalizmin genel olarak uluslararası liderlik için potansiyel rakiplerini sömürmek yerine geliştirmesidir.

Öte yandan, Amerikan hegemonyasının liberal uluslararası ekonomik rejimleri, sadece iki kutuplu bir siyasi bölünmenin bir tarafında inşa edilmiştir. Amerika'nın en önemli ticaret ortakları aynı zamanda müttefikleriydi. Bu, ticaret konularında Amerika Birleşik Devletleri'ne büyük bir potansiyel kaldıraç sağlamaktaydı. Amerika'nın ortak kamu yararını savunması liberal ticaret politikalarıyla bağlantılı bir taktik ve diplomasiydi. Buna ek olarak, uzmanlaşma ve emeğin uluslararası işbölümünden kaynaklanan büyük yararlar Amerika'nın müttefikleri ile sınırlıydı. Bir diğer ifadeyle, tüm ekonomik çıkarlar Amerika'nın güvenlik gereksinmelerini destekledi. Sonuç olarak, Amerikan hegemonyasına meydan okuyanların ortaya çıkma olasılığı daha azdı ve ABD sırasıyla Batı ittifakının uzun dönemli gücünü ve istikrarını sürdürmek için daha fazla ekonomik fedakârlık yapmaya hazırды.

IV. Uluslararası Ekonomik Süreçler

A. Uzmanlaşma Modeli: On dokuzuncu yüzyıl uluslararası ekonomisi, tamamlayıcı ticaret modeli üzerine inşa edilmiştir. İngiltere ve daha sonra bir avuç sanayileşmiş ülke sanayi mallarını ihraç ederken gıda ve hammaddeleleri ithal ediyordu. Tamamlayıcı malların belli bir ekonomide mevcut olmadığı veya çok önemli derecede maliyetlerle bulunabildiğinin düşünüldüğü ölçüde, kuzey-güney ticaret sistemi sırasıyla merkez ve çevre ülkeler arasında karşılıklı bağımlılık koşulları yarattı ve kapanmanın fırsat maliyet-

lerini yükseltti. 1930'ların başındaki Büyük Depresyonda uluslararası kapanmanın ekonomik maliyetleri çok önemli boyutlara ulaşmıştı.

1945 sonrası uluslararası ticaretin en büyük ve en hızlı büyüyen alanı, endüstri içi ticaret ve benzer donanımlı ülkeler arasındaki benzer malların mübadelesidir. Buna göre, Amerika Birleşik Devletleri kimyasal maddeleri, makine araçları ve pek çok diğer ürünlerin hem büyük bir ithalatçısı ve hem de ihracatçısı idi. Benzer gıda/süreç Avrupa'da ve nispeten de Japonya'da bulunabilir. Endüstri içi ticaretin bu modeli, net etkisi belli olmayan iki önemli ve birbirini dengeleyen baskı oluşturur. İlk olarak endüstri içi ticaret tamamlayıcı ticaretten daha düşük [kapanma] fırsat maliyetine sahiptir. ABD'de otomobil ticaretindeki sınırlamaların ortaya çıkardığı refah kaybı önemli bir yerli otomobil endüstrisinin yokluğundan daha azdır. Kısaca endüstri içi ticaret olmasaydı ülkeler çok daha iyisini yapabilirlerdi. İkincisi, endüstri içi ticareti en çok teşvik eden unsur üretimdeki ölçek ekonomileridir. Bu ekonomilerin iç pazarları daha büyük olduğu ölçüde ve yabancı ülkelere ihracat yaptıkları sürece doyuma ulaşabilirler, serbest ticaret ve uluslar arası ekonomik açıklık lehinde iç siyasi baskı oluştururlar. Elbette korumacılık üzerindeki sınırlama ülkeden ülkeye değişecektir ve sözgelimi İsviçre'de ABD'den daha ağır olacaktır.

B. Uluslararası Sermaye Akımları: Hem 19. Hem de 20. Yüzyılın ortalarında İngiltere ve ABD, sırasıyla uluslar arası finansal sistemin merkezi ve yabancı yatırımın birincil kaynağıydı. Her iki hegemon da kendi ulusal ekonomilerinin zararına olma pahasına ülke dışında önemli miktarda yatırım gerçekleştirdi. Bununla birlikte iki ülke örneği arasında önemli bir fark bulunmaktadır. İngiltere neredeyse sadece portföy yatırımı ile meşgul iken, ABD sistemi büyük ölçüde doğrudan yabancı yatırıma dayanıyordu. Britanya'nın gerileme döneminde uluslararası sermayenin birincil kaynakları ve İngiliz üreticileri arasında Londra'da derin bir çatışma ortaya çıktı. İngiliz sanayicileri uluslararası ekonomi içerisinde kendilerini daha az rekabetçi bulduklarından dolayı korumacılığa dönüş için lobi yapmaya ve talepler ortaya koymaya başladılar. Korumacılar ya da sözde tarife reformcuları 1903 yılında muhafazakâr partiyi böylecek kadar güçlenmişlerdi. 1906 Ocak'taki parlamento seçimlerinde bunu gerçekleştireceklerdi. 1912'ye gelindiğinde tarife yanlısı reformcular partiye egemen hale geldiler. Ticaret meselesi İr-

landa özerkliğinin siyasi ajandada yer verilmeden önce yeni yasama savaşını kazanacak gibi görünüyordular. Diğer yandan Londra tam anlamıyla liberal kalmıştır. Finansal karlar artan bir şekilde yeni sermaye akımlarına dayanmaktaydı ve gelişmekte olan ülkelere ödünç fon aktarımını teşvik etmekteydi. Uluslararası ticaret yaygınlaşmadan önce şehir daha yüksek yur-tiçi fiyatlara katlanma ve [borçlarını geri ödeyebilmek için yapılacak] ihracat yapabilme kabiliyetinde gerileme biçimindeki korumacılığın maliyetini üstlenirken öte yandan korumacılıktan -şayet varsa- çok küçük ölçüde kazanç sağlayacaktı. Şehirdeki sanayiciler endüstriyel temelli bir ekonomiye ve ticaret fazlasına dönmeyi arzularken, şehir güvenlik hizmetleri ile yetindi ve İngiltere’de öngörülebilir bir gelecek için bir ticaret açığı ortaya çıkarak diye algılandı. Bu anlaşmazlık savaş yılları boyunca sürdü, 1925’deki savaş öncesi döviz kurlarına dönüşüyle başarı yakalayan şehir, sadece 1932’deki korumacılık sorunsalı bakımından mağlup oldu.

Diğer yandan 1970’lere kadar Birleşik Devletler öncelikle doğrudan yabancı yatırım ile meşguldü. Sermaye ve mülkiyet ihracı sanayi-finans bölünmesinden ziyade endüstri içi sermaye-emek çatışması yaratarak Amerika’nın siyasal bölünmelerinin doğasını değiştirdi. Denizaşırı üretilen varlıklar, küresel entegre üretim tesisleri ve çokuluslu şirketlerin gelişmiş ticaret bağımlılığı yabancı yatırım gerçekleştiren firmaların koruma taleplerini azalttı, ancak bu durum, sektörlerde istihdam edilen emek için geçerli değildi. Bu anlamda çokuluslu şirketlerin ticari çıkarları, finans dünyasındaki yerli veya yerli olmayan uluslararası firmalar için daha çok benzeşmekteydi. Ulusal odaklı firmalar ve emek hala iç korunma yoluyla rant kollama talep ederken, büyük çokuluslu sektörlerin varlığı sanayide denkleştirici bir ticaret politikası baskısı oluşturmaktaydı ve bu da sıklıkla aynı sektörde yaşamaktaydı. Böylece Birleşik Devletler de serbest ticaret lobisi güçlendi.

Pax-Amerika Nereye?

İngiliz ve Amerikan hegemonyası arasındaki farklar önemlidir ve tarihsel karşılaştırmanın uygunluğunu sorgulamaya hizmet eder. Pax Amerika’nın gerilemesi Pax Britanya’nın izlediği gerileme patikasından ayrı bir yol izleyecektir. Bu konu basit bir tarihsel karşılaştırmayı kesinlikle hak eder. Uluslar arası ekonomik düzenin muhtemel geleceğinde ne olacak? Ekono-

mik açıklık sürececek mi? Yoksa kapanma yakın mı?

Uluslararası kısıtlamaların farklı yönleri yukarıda tartışıldı. Resmi emperyalizmin yokluğunda ortaya çıkan post-hegemonik uluslararası ekonomik yapı, uluslararası ekonomik istikrarsızlık düzeyinin ılımlılığı, açık karşılıklılık stratejisinin birinci biçimi hakkında Amerika'ya artan güven, liberal ekonomik rejimlerin kurumsallaşması, güvenlik ve ekonomik sorun alanları arasındaki örtüşme ve doğrudan yatırımların önemi olmak üzere tüm bunlar uluslararası liberalizmin sağlam temeller üzerinde kurulduğuna ve gelecekte de süreceğine işaret etmektedir. Büyük ekonomik güçler arasında potansiyel bedavacılık, ekonomik uzmanlaşma modeli ve endüstri içi ticaretin büyüyen önemi, liberal uluslar arası ekonominin en önemli zorlukları ve gelecekteki olası sorunların kaynağıdır.

1960'larda kesinlikle daha kırılğan olsa da, açık uluslararası ekonomi birtakım temel esneklik kaynaklarına sahipti. Amerikan ekonomisinin rekabet gücü gerilemiş olsa da, nispeten özgür ve sınırlanmamış ticaretin uluslararası model olarak sürdürülmesi muhtemeldir. Uluslararası ekonominin sadece atalet yoluyla sürdürüldüğü düşünülemez, uluslararası liberalizmi destekleyen reel çıkarlar söz konusudur.

Uluslararası ticaret düzeninin geleceğine ilişkin bu nispeten iyimser bakış açısı Birleşik Devletler tarafından serbest ticaretin sürdürülmesi konusundaki kararlılığını ve GATT'ın kuruluş esnasında olduğu gibi genelleştirilmiş karşılıklılığa dayandırılmasını destekler. Japon ya da Kore 'bashing' gereksizdir, diğer ülkeler uluslararası ekonomi içerisinde serbest ticareti destekleyen Amerikan görüşüne katılmaktadır. Birleşik Devletler uluslararası açıklığın maliyetini tek başına üstlenmemektedir.

Endüstriden endüstriye eşit erişimi ya da belirli ülkeler arasında dengeli ticaret peşinde koşan dar karşılıklılık politikalarının ters tepeceği ispat edilebilir. Şöyle ki, bu herkesin aleyhine olacak biçimde iki taraflılığı geriletir ve kötümser korkuları teşvik eder. Mahkûmların açmazı üzerine son yıllarda yapılan çalışmalar işbirliğinin en iyi karşılıklı işbirliği ile sürdürülebileceğini göstermiştir. Birleşik Devletlerin açık uluslararası ekonomiden kaçtığı algısı düşünüldüğünde bu durum, diğer ülkelerde de benzer davranışları teşvik eder. Ekonomik istikrarsızlık 1920'lerde bu sorunu büyütür. Ancak cari sistem içinde içselleştirilmiş durumdadır.

Diğer taraftan Birleşik Devletler bir asalak gibi davranarak uluslararası ticaretten yararlanamaz. Amerikan pazarının süregelen açıklık düzeyi diğer ülkelerdeki açıklık dereceleri ile ilişkili olduğu su götürmez bir gerçektir. Karşılıklılığın geniş ya da genelleştirilmiş politikası bu görev için yeterli olup uluslararası ekonomik gerilimi şiddetlendirmek yerine yatırtmayı vaat eder.

Sonuç

Devlet adamları ve kadınlarının kararlarını uluslararası politika teorilerine dayalı olarak verdikleri şüphesizdir. İnsan eyleminin seçilen varsayımları ve ilkeleri itibarıyla, tüm politika yapıcılar araç-amaç ilişkilerine maliyet ve tarihsel deneyimden elde edilmiş fayda beklentilerine dayanırlar. Bu teoriler çok kapalı ve dünya görüşlerini daha fazlasını yansıtmayacak kadar dağınık ve belirsiz olsalar dahi bu durum geçerlidir. Bu durumda politikaların başarısız olma ihtimali vardır. İyi teoriler, iyi bir şekilde kullanıldıklarında daha olumlu sonuçlar verirler ya da daha iyi sonuçlar verecekleri umut edilir. Hiçbir politika teorisi atıf yapılmadan oluşturulmaz.

Akademisyenler karar yapıcılarının politikaları temellendirdiği teorilerin önemli bir kaynağıydı. Bu, özellikle hegemonik istikrar teorisi için geçerlidir. Amerikan gerilemesinin ilk işaretlerinin ortaya çıkması ve bu gerilemenin izlediği güzergâhın diplomatik çevrelerde algılanmasından çok daha önce geliştirilmiş olan hegemonik istikrar teorisi, fildişi kulesinden yavaşça dışarı süzüldü ve kamu bilincine yerleşti. Bu, aynı zamanda genel kabul gören, daha agresif bir dış ticaret politikası taleplerine ve bununla birlikte özel karşılıklılığın tehlikeli bir standardına yol açtı.

Herhangi bir teori bazı ampirik destek ve sezgisel inandırıcılığa sahip olmadığı sürece yaygın kabul görmez. Tehlike şudur ki, bu kriteri sağlayan teoriler dahi, bunları akademik olarak ilk öne sürenler tarafından iyi geliştirilmemiş ve yetersiz belirlenmiş veya akademik jargonu ve ustalığı kamuoyu diline dönüştürenler tarafından çok fazla basitleştirilmiş olabilir. Her iki sebepten dolayı hegemonik istikrar teorisi, uluslararası ekonominin geleceği hakkında aşırı kötümser tahmin ve ticaret politikaları sonucunda ortaya çıkan tehditleri önlemeleri için hakkında tasarlandıkları bazı sonuçlara kendilerinin yol açabileceği çok saldırgan ticaret politikalarına zemin hazırlamış, yeterince iyi kullanılamamıştır.